

સુપ્રભાતમ्

સુરેણ પા. લિટ
079-23226251

હાઇકુ

સલામી સવારની..

કાયાં જંગાલ, લિર્મેટ-વને, દિપા કરે છે,
સુકાયાં કાનન, શહેરોમાં, વનરાજ કરે છે,
કરે વાધ-વડ, લરકાની-કચેરોમાં નિબંધ -
સમાજ-સંરક્ષક બની, સદા ખૂબ્યા ચિત્તા કરે છે

રે ગરણે,
રાદે માં, હંદ્રાણી માં
ટીવી ના ગોળે!

પાટીદારમાં,
નેતૃત્વ ખરપટે -
'ગ્રૂ'માં તડા..

ચિંતન

વિદ્યા વિનો રાજ હિ પ્રભાનાં વિને રાત : ।

અનન્યાં પૃથ્વીં લુંકે સર્વભૂત હિલે રાત : ॥

જે રાજી વિદ્યાવાને તે વિનયયુક્ત જ હોય અને જે રાજી વિનયાન હોય તે જ પ્રજામાં પણ વિનયના સંસ્કરન પ્રથમાંઠિત કરી શકે આવો રાજી પ્રજાના હિતમાં સંદૂધ તત્ત્વ રહેણો હોવીની તેને કોઈ પણ કામે કે ધર્મ સાથે વિનો રહેતો નથી પરિણામે તે શાનુભૂતિની થઈ રહે છે.

આજાની રાજીઓ મતના રાજકોરણની રમત રમી, કેટલાંક ખોટા-સાંચાં કામ કરી, અને કેટલીથે 'સોપારી' વેંચી-સત્તા પર આચા હોય છે પ્રજા-પ્રજા વચ્ચે ધર્મ-જીતના વેમનસ્ય વધારી મત અંકે કર્યા હોય છે આમાં પ્રજાનો પ્રેમ કર્યાં મળે? બહુમત મેળવ્યા જાં લઘુમારીને શરૂ બનાવી પડે છે.

જે રાજી વિદ્યાવાનાં-સંસ્કારી હોય તે જોતે સદાશુદ્ધી જ હોય આવી વ્યક્તિને સત્તા માટે હોંટું સાચું કરું પડતું નશે. અજાન શરૂ થઈ પ્રજાનો પ્રેમ પ્રાપ્ત કરે છે. જૂના સમયના વિદ્યાન રાજીઓને આજે પણ પ્રજામાં એટેલે જ માન-સન્માન મળે છે.

સુવિચાર

- સાંસારિક જવાબદારીઓ થાણે પડી ગઈ હોય, અસંતોષના ઉધામા શમી ગયા હોય, લાલસાની લાલટેન બુઝાઈ ગઈ હોય એ સ્થિતિમાં મરણનાં મંગલાચરણ થાય તો અને ખૂબીથી સ્વીકારી લેવા જોઈએ - મોરાં બાધુ
- નફરત એ મનવીનું મોલિક પાપ છે - જર્મન કહેવાન
- આવક વધારે હોય છે ત્યારે કદી ધન બચતું નથી પણ ખર્ચ ઓછો હોય ત્યારે જ બચે છે - નુફાન
- ઉપદેશ વારે વધુ પ્રભાવશાળી બને છે ત્યારે ને જ્યારે તે વાઝીથી નથી આચારશુદ્ધી વ્યક્ત થાય છે - ગેન કથન
- પ્રેમથી કામ કરવામાં કામ, દામ, રામ અને નામ ચારેય સિદ્ધ થશે - એસ. ભાગ્યાર્થ
- વાલ વરસાનું કેટલું, કેટલીથે દીક્ષા અધિકારીની થાય...

(સંકલન : દીપક વી. આસરા)

બોધકથા

આજાનાં સજજાન મતદારો ચૂંટથીમાં ઉભાવા કે મતદાન કરવામાં રસ ધરાવતા નથી. ચૂંટથીમાં વામ બદ્ધાઓ સામે ટકી રહેણું સજજાની શક્તિની બધારાની વાત છે. એટેલે જ ૪૦% - ૫૦% ના મતદારોના મત પર 'લાયક' ન હોય એવા ઉમેદવારો ચૂંટથી 'રાજ' કરે છે. મતદાન ફરજાતની કરવાનું આ એક કારણ છે.

રાજ્યાના મંત્રી કોશિકરાજ રાજ્યનું માટે આમાતપદ હોઈ-વનમાં તપશ્ચયા માટે જવા તૈયાર થયા હતા. ઘરનાં અને રાજ્યાના મતદારો વફાદારો ચેતામાં હતા. આવા સજજાન-ન્યાયી મંત્રી જો રાજ છોડી જેણે તો આપણું અને રાજાનું શુદ્ધ થેં?

મંત્રીની અનુગ્રહ મિત્ર ભદ્રસેન આચા અને રાજ છોડી જવાનું સાચાનું કરાશ પૂછ્યું - મંત્રીથી કહેવાનું હું કોણ કોણું સુધ્યાંનું થાય છે. ધર્મ અને ન્યાયનું શાસન રહ્યાનું હું પડે!

સિંહ કહે - દોસ્તો થોડી બૂધાઈ અને દોષોથી ડરી જઈ મેદાન છોડી નાશી જાંબું અને દુબંજા છે તે ને તે તમારી પત્રિક ફરજ છોડી પલાયન કરો છો! તમારા આ નિર્ણયી તો સદાશુદ્ધ - સાચા - ધર્મ નભાનું પડે!

મહામંત્રીને પોતાની ફરજાનું ભાન થયું અને ફરી ઉત્સાહપૂર્વક ફરજાપાલનમાં જોડાઈ ગયા.

શિક્ષક કભી સાધારણ નહીં હોતા

આજે વળી પાછો માસ્ટરનો આત્મા જાગી ગયો, સર, શિક્ષક, ગુરુ, માસ્ટક, ટીચર શાખાશેનો કેટલાં બધા માનથી બોલાતા શાઢો છે નહીં! પણ વાસ્તવિક જીવનમાં શિક્ષકનું મૂલ્ય જવા દો ને મૂલ્ય જ નથી. સમાજમાં તેનું સ્થાન નગરય છે. પંતું તરીકે ઓખાયા, વેઠાયાની ખાખાયાન એટાં સંચારના કોઈ કારણ નથી.

શિક્ષકથા નંતર સાંસ્કારિક રીતની વિનો ત્યારે કોઈ કારણ નથી. એટેલે જ ૪૦% - ૫૦% ના મતદારોના મત પર 'લાયક' ન હોય એવા ઉમેદવારો ચૂંટથી 'રાજ' કરે છે. મતદાન ફરજાતની કરવાનું આ એક કારણ છે.

રાજ્યાના મંત્રી કોશિકરાજ રાજ્યનું માટે આમાતપદ હોઈ-વનમાં તપશ્ચયા માટે જવા તૈયાર થયા હતા. ઘરનાં અને રાજ્યાના મતદારો વફાદારો ચેતામાં હતા. આવા સજજાન-ન્યાયી મંત્રી જો રાજ છોડી જેણે તો આપણું અને રાજાનું શુદ્ધ થેં?

મંત્રીની અનુગ્રહ મિત્ર ભદ્રસેન આચા અને રાજ છોડી જવાનું સાચાનું કરાશ પૂછ્યું - મંત્રીથી કહેવાનું હું કોણ કોણું સુધ્યાંનું થાય છે. ધર્મ અને ન્યાયનું શાસન રહ્યાનું હું પડે!

સિંહ કહે - દોસ્તો થોડી બૂધાઈ અને દોષોથી ડરી જઈ મેદાન છોડી નાશી જાંબું અને દુબંજા છે તે ને તે તમારી પત્રિક ફરજ છોડી પલાયન કરો છો! તમારા આ નિર્ણયી તો સદાશુદ્ધ - સાચા - ધર્મ નભાનું પડે!

મહામંત્રીને પોતાની ફરજાનું ભાન થયું અને ફરી ઉત્સાહપૂર્વક ફરજાપાલનમાં જોડાઈ ગયા.

શિક્ષકથી વધારે મોટો એકટર પણ બીજો કોઈ નથી, તેની પોતાની પણ અંગત સમસ્યાઓ, મુક્કેલીઓ હોઈ નથી, તેની મુક્કેલીની પણ સામાન્ય માનવીની જીવી જ હોય છે, તે પણ ઉદાસ થાય છે, હુંથી થાય છે, હતાશાની અનુભવે છે, પણ જોયો તે કલાશરમાં દાખલ થાય છે તે જ ધીયાને તે બદલાઈ જાય છે, તેણે વિદ્યાર્થીની સામે પ્રકુલ્પિત હોઈ રહેણે તે કલાશરમાં હોવી જાય છે.

તેની અંગત સમસ્યાઓ, મુક્કેલીઓ, હતાશ, દુઃખ અથવું તેરણિંગની બહાર મૂકીને આવે છે. કારણ કે વિદ્યાર્થીની ચેતામાં ચેતાના અનુભવ, ઉત્સાહ અને જોખ ભર્યો તે કલાશરમાં દાખલ થાય છે તે જ ધીયાને તે બદલાઈ જાય છે, તેણે વિદ્યાર્થીની સામે પ્રકુલ્પિત હોઈ રહેણે તે કલાશરમાં હોવી જાય છે.

તેની અંગત સમસ્યાઓ, મુક્કેલીઓ, હતાશ, દુઃખ અથવું તેરણિંગની બહાર મૂકીને આવે છે. કારણ કે વિદ્યાર્થીની ચેતામાં ચેતાના અનુભવ, ઉત્સાહ અને જોખ ભર્યો તે કલાશ